

Sygn. akt IV CSK 278/13

POSTANOWIENIE

Dnia 24 października 2013 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Tyczka-Rote

w sprawie z powództwa Skarbu Państwa - Ministra Skarbu Państwa
przeciwko M. [...] Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w T.

o ustalenie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 24 października 2013 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 18 października 2012 r., sygn. akt V ACa [...],

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania
i zasądza od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii
Generalnej Skarbu Państwa kwotę 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł
tytułem kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Pozwana M. [...] sp. z o.o. w T. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 18 października 2012 r. Sąd Apelacyjny oddalił apelację pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego w T. z dnia 9 marca 2012 r., wydanego w dwóch sprawach połączonych do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia, ustalającego, że powodowi Skarbowi Państwa - Ministrowi Skarbu Państwa przysługuje prawo do wykonywania uprawnień majątkowych i korporacyjnych z 770 udziałów „M. – [X.]” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w O. o łącznej wartości nominalnej 770 000 zł oraz z 3000 udziałów „M. – [Y.]” Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W. o łącznej wartości nominalnej 150 000 zł. Obydwa Sądy przyjęły, że powód jako wspólnik obu spółek przekazał pozwanej prawa wynikające z udziałów w nich jako składnik przedsiębiorstwa, na podstawie umowy o oddanie pozwanej przedsiębiorstwa do odpłatnego korzystania i pobierania pożytków. Umowa wygasła przed upływem terminu, na który została zawarta (do 31 grudnia 2010 r.) na skutek wypowiedzenia przez powoda, co prawomocnie przesądził Sąd Apelacyjny w [...] wyrokiem z dnia 10 czerwca 2010 r. Spółki, udziałów w których dotyczył spór, kwestionowały jednak skuteczność wypowiedzenia umowy i prawa powoda do wykonywania uprawnień wspólnika. Sądy orzekające w niniejszej sprawie uznały, że powód wykazał interes prawny w ustaleniu prawa do wykonywania uprawnień udziałowych, skoro jego uprawnienia są podawane w wątpliwość, zaś wykonywanie tych praw ma istotne znaczenie dla realizacji interesów majątkowych. Wskazały też, że powód nie może uzyskać ochrony tych praw w sprawie o wydanie przedsiębiorstwa, gdyż powództwo windykacyjne odnosi się do rzeczy, nie zaś do praw. Z tego powodu nie zachodzi stan zawisłości sprawy, ani też powód nie może wykorzystać innej drogi do bardziej skutecznej ochrony swoich praw.

W skardze kasacyjnej, opartej na obu przesłankach z art. 398³ § 1 k.p.c., pozwana zarzuciła naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 189 k.p.c. oraz naruszenie przepisów

postępowania - art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. przez nieodrzućenie pozwów, a w konsekwencji naruszenie art. 379 pkt 3 k.p.c.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną powód wniósł o jej nieprzyjęcie do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie przed Sądem Najwyższym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna ukształtowana została w przepisach kodeksu postępowania cywilnego jako środek odwoławczy o szczególnym charakterze, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa i jednolitości wykładni, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń nie satysfakcjonujących stron. Realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowionego w art. 398⁹ k.p.c., w ramach którego Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny sprawy przedstawionej mu ze skargą kasacyjną. Zakres przeprowadzanego badania jest ograniczony do kontroli, czy w sprawie występują przewidziane w art. 398⁹ § 1 pkt 1 - 4 k.p.c. okoliczności uzasadniające przyjęcie skargi do rozpoznania. Skarżąca uzasadniła potrzebę przyjęcia skargi do rozpoznania wystąpieniem przesłanki przewidzianej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. to znaczy oczywistą zasadnością tej skargi, którą łączyła z wystąpieniem przesłanki do odrzucenia pozwów oraz z brakiem interesu powoda w wytoczeniu obu powództw.

Przede wszystkim podstawy skargi wskazują na potrzebę rozważenia, czy w sprawie wystąpiła przesłanka jej przyjęcia przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c., to znaczy nieważność postępowania, uwzględniana przez Sąd Najwyższy z urzędu. Skarżąca łączy wystąpienie nieważności z prowadzeniem niniejszej sprawy pomimo wcześniejszego wytoczenia przeciwko niej przez powoda powództwa o wydanie przedsiębiorstwa, w skład którego wchodziły prawa wynikające z udziałów w spółkach „M. – [X.]” i „M. – [Y.]”. Zarzucana tożsamość obu postępowań jednak nie zachodzi. Pomijając już nawet problem, czy prawa wspólnika mogą być przedmiotem wydania w sporze o wydanie przedsiębiorstwa, oczywiste jest, że nie są one objęte owym sporem z uwagi na skuteczne cofnięcie przez powoda powództwa w tym zakresie, co przyznaje pozwana w skardze kasacyjnej. Cofnięcie powództwa

wywołuje skutki takie, jakby powództwo nie zostało wniesione (art. 203 § 2 k.p.c.), a więc skoro przedmiotem sporu w sprawie wcześniej wytoczonej nie były sporne prawa – nie zachodzi przesłanka nieważności postępowania z art. 379 pkt 3 k.p.c. w zw. z art. 199 § 1 pkt 2 k.p.c. Przesądza to także o niewystępowaniu przesłanki oczywistej zasadności skargi, którą skarżąca łączy z zarzutem naruszenia obu tych przepisów.

Skarga kasacyjna nie jest także w sposób oczywisty zasługująca na uwzględnienie w zakresie drugiego podniesionego w niej zarzutu – naruszenia art. 189 k.p.c., skoro pozytywne przesądzenie w wyroku wstępnym o słuszności co do zasady powództwa o wydanie przedsiębiorstwa nie precyzuje konkretnych przedmiotów, co do których roszczenie jest uzasadnione, zaś z chwilą skutecznego cofnięcia powództwa o wydanie udziałów – kwestia uprawnień powoda do realizacji wynikających z tych udziałów praw wspólnika przestała być w jakimkolwiek zakresie przedmiotem postępowania we wcześniej wszczętej sprawie.

Nie zachodzą zatem przesłanki, którymi skarżąca uzasadniła potrzebę rozpatrzenia jej skargi.

Okoliczności sprawy nie wskazują także, aby zachodziły inne podstawy przewidziane w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Z tych przyczyn Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia tej skargi do rozpatrzenia.

Orzeczenie o kosztach postępowania kasacyjnego wynika z treści art. 398²¹, art. 391 § 1 w zw. z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. oraz art. 99 k.p.c. Wysokość zasądzonych kosztów zastępstwa procesowego znajduje uzasadnienie w postanowieniach § 2 ust. 1 i 2, § 6 pkt 7 i § 13 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r. poz. 461).